

[2010] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 326
ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਵੀ.
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ
(2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1536)

ਅਗਸਤ 16, 2010
[ਪੀ. ਸਤਾਸ਼ਿਵਮ ਅਤੇ ਡਾ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਚੌਹਾਨ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973:

ਐਸ. ਐਸ. 385 ਅਤੇ 386-ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ-ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ-ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਲਾਹ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰੱਖਿਆ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

1 ਲੱਖ-ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। 385- 386 ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ-ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਨੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। 385 ਅਤੇ 386, ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ-ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1985

ਬਾਨੀ ਸਿੰਘਵੀ. ਐਸ. ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ 1996 (3) ਸਪਲਿਟੂ.ਐਸ. ਸੀ. ਅਚ. 247 = 1996 (4) ਸੈਕਸ਼ਨ 720-ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਸ਼ਿਅਮ ਦਿਓ ਪਾਂਡੇ। ਬਨਾਮ. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1971) ਸਪਲਿ.
ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 133 = 1971 (1) ਸੈਕਸ਼ਨ 855; ਅਤੇ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਯਾਦਵ
ਬਨਾਮ.
ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1987 ਐਸ. ਸੀ. 1500-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ:

1996 (3) ਸਪਲਾਇਰ.ਐੱਸਸੀਆਰ
247

ਪੈਰਾ 5 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ

(1971) ਸਪਲਾਇਰ.ਐੱਸਸੀਆਰ

133

ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1987 ਐਸ. ਸੀ.

ਪੈਰਾ 5 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

1500

ਅਪਰਾਧੀ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ:2010 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ
1536.

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 19.08.2008 ਤੋਂ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ. 2001 ਦਾ ਏ.
ਨੰਬਰ 1440-ਐੱਸ. ਬੀ.

ਮੁਕੇਸ਼ ਕੇ. ਵਰਮਾ, ਅਸ਼ਵਾਨੀ ਭਾਰਦਵਾਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਅਚਡਰ

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।ਦੇਵਾਂ

ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਿਆ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 19 ਅਗਸਤ, 2008 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ
ਅਪੀਲ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਲਾਹ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਅਤੇ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼
ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਡਿਪਟੀ ਵਕੀਲ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1440-ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ
ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2001
ਦਾ ਐੱਸ. ਬੀ.ਸ.

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ
ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ। 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ
ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੇਸ਼ੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੀ ਅਤੇ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਖਰਚਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਲਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
ਹੈ ਅਤੇ

ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਭਾਵ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਬਜ਼ਰੀਆ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਵਰਤੋਂ ਹੈ!, ਬਾਨੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ। ਬਨਾਮ. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1996) 4 ਸੈਕੰਡ 720. ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।; ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੱਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ, ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਸ਼ਿਅਮ ਦਿਓ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਲੱਭਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

(1971) 1 ਧਾਰਾ 855 ਅਤੇ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ,

ਏ. ਅਈ. ਅਚ. 1987 ਐਸ. ਸੀ. 1500 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲਾ ਤੋਂ ਹੇਠ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ:

- (i) ਸੈਕਸ਼ਨ 385-386 ਦੀ ਸਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਰਲੀਕਾਰ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੇਡ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ।
- (ii) ਵਕੀਲ ਦੀ ਰੈਜ਼-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਪਰ ਸਿਰਫ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।
- (iii) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਕੀਲ ਦੀ ਰੈਜ਼-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੇਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਹਨ। ਜੇ ਵਕੀਲ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ 'ਏ' ਇਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਖਰਚਾ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 385-386 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਨੰਬਰ ਯਾਨੀ 2001 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ 1440-ਐਸ. ਬੀ. 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਚ. ਪੀ. ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।